

בפתח הגיליון נסקור בקצרה את המאמרים הרואים בו אור:

י' שוה סוקר פירושים שונים לפסוק "ויפתח יוסף את כל אשר בהם" (בראשית מ"א, נו), ומציע פירוש חדש למילה "בָּהֶם", בהסתמך על הערבית. א"א שמש עוסק בהוראותיו של המונח שֶׁכָּר במקרא, בתרגומו, במדרשו ובפרשנותו, וכן בספרות הגאונים ובספרות הרבנים. המחבר בוחן את זיקתו של מונח זה ל"יין", מבחינה לשונית ומבחינה ראלית.

ב' קהת דן בפרשות הלכתיות בספר דברים, שלכאורה אינן במקומן הראוי. הכותב עוסק בעקרונות הסידור של פרשות ספר דברים, ולאור זאת הוא ממקד דיונו בחמש פרשיות שלכאורה נעתקו ממקומן הראוי. הכותב סבור, שבמקרים אלה ביקשה התורה להורות עקרונות חינוכיים שונים.

י' עמר מעיין ביחסיו של דוד עם שני נביאים שפעלו בימיו - גד ונתן. לטעמו, שני הנביאים האלה, שפעלו במקביל, יוצרים איזון, שעה שהאחד יזום ומוביל, והשני מעכב ומסכל. איזון כזה נדרש לדעתו, דווקא לאחר ימי שאול ומלכותו.

י' עתשלוס מנתח ספרותית את מזמור קכ"ו - "בשוב ה' את שיבת ציון". הכותב מחלקו שלא בדרך הרגילה, ודן בשאלת מעמדם של שני הפסוקים האחרונים. הוא מפרש את המזמור מבחינה מבנית ותוכנית, וזאת בזיקה לשאלת מועד חיבורו.

המאמר האחרון הוא מאמר רחב היקף, והוא עוסק בתהליך יצירתו של פירוש רמב"ן לתורה. רמב"ן השלים את פירושו בספרד, ומשעלה לארץ ישראל שלח לחו"ל רשימות ארוכות של קטעי השלמה לפירוש (ורשימות אלו באות בכמה כתבי יד). הכותב, מ' סבתו, בחן שני כתבי יד המייצגים את המהדורה הראשונה של הפירוש, והשווה את נוסחם אל הנוסח המקובל בדפוסים. בהשוואה זו נחשפו עשרות קטעי פירוש של רמב"ן שלא היו כלולים במהדורה הראשונה של הפירוש, ובכל זאת אינם כלולים ברשימות הידועות של תוספות רמב"ן. בכל אחד מן המקרים הנדונים, הכותב מוכיח כי אכן מדובר בקטע של תוספת, ומסביר מה סבר רמב"ן במהדורתו הראשונה ומה נתחדש לו בעת שהוסיף את הקטע החדש לפירוש.

בסיום הגיליון מגיב שא"ה ספירו על מאמרו של י' שרלו **במגדים** לג.